

Avstrija pred jutrišnjimi pa

Za Večer o sedanjem predvolilnem političnem utripu pri sosedih govorijo avstrijski politiki, novinarji, kulturni delavci in sociologi

BORIS JAUŠOVEC

Jutri je na parlamentarne volitve povabljenih 6,384.300 avstrijskih državljanov z volilno pravico, ki se pri naših severnih sosedih začne že z dopolnjenim 16. letom. Zadnjih pet let je na Dunaju v vladi sedela velika koalicija, ki jo vodi socialdemokratski (SPÖ) kancler Werner Faymann, manjša partnerica pa je Ljudska stranka (ÖVP), katere šef je podkancler in zunanji minister Michael Spindelegger.

V studiu ORF, avstrijske državne televizije, sta se spopadla v torek zvečer, mediji pa so njuno soočenje naslovili kot kanclerski duel. Ta izraz je aktualnega kanclerja takoj zmotil in je jel govoriti, da je velika koalicija v vladi vendarle veliko tega dosegla skupaj. Avstrija ima v resnici kaj pokazati. V zadnjih letih se je prebila na lestvici najbogatejših držav Evropske unije na zavidljivo drugo mesto, za Luksemburgom. Njena brezposelnost je pol manjša od unijskega povprečja, še zlasti je v tej primerjavi nizka brezposelnost mladih. Po podatkih AMS je bila konec avgusta registrirana brezposelnost v Avstriji 6,9-odstotna, anketirana brezposelnost po kriterijih Eurostata pa konec junija celo samo 4,8-odstotna. Med mladimi pod 25 let, tistimi, ki so šolanje že končali, je brezposelnost pri zavidljivih, za marsikatero južnoevropsko državo pa že sanjskih, 8,4 odstotka.

Milijonarski davek, da in ne

V televizijskem duelu je bil seveda bolj napadalen izzivalec Spindelegger, ki je kritiziral "Faymannove davke, pri katerih ne mislim sodelovati". Faymann namreč kani uvesti višje davke na dedovanje, darila, zemljiško posest. Ko je Faymann ugotovil, da se ne le Spindeleggerju ob omenjanju višjih davkov ježi koža, je spravljivo dodal, da pa misli gospodarstvo že leta 2015 razbremeniti nekaterih davkov. Na to mu je ljudski prvak zabrusil: "Kako, ko pa smo proračun že uskladili do leta 2016, ti pa zdaj napoveduješ davčno reformo!" Sprla sta se tudi pri uvedbi tako imenovanega milijonarskega davka. Faymann je dokazoval, da bogati v Švici in Nemčiji na primer takšne, višje davke že plačujejo, Spindelegger pa mu je razburjeno odvrnil: "S tem segaš v ropotarnico razrednega boja!" In opozoril, da so v Franciji zaradi dodatne obdavčitve milijonarji umaknili 70 milijard evrov premoženja. Faymann se mu ni pustil in je dodal, da bi s tem lahko povišali prejemke najrevnejših in še to, da bi morala minimalna plača v Avstriji znašati vsaj 1500 evrov. Spindelegger mu je seveda takoj odvrnil, da bo s tem ogrozil obstoječa delovna mesta, in zelo osebno dodal: "Že predolgo sedi v kanclerski pisarni, preprosto moraš proč!"

Udarila sta se tudi pri reformi šolstva. Spindelegger bi rad obdržal sedanje gimnazije, v katere gredo otroci že pri enajstih letih, Faymann pa je za več novih srednjih šol pri petnajstih letih in za celodnevno šolo, "ki bi staršem dala več možnosti za usklajevanje poklicnih in družinskih obveznosti".

Koga vse privlači Strache

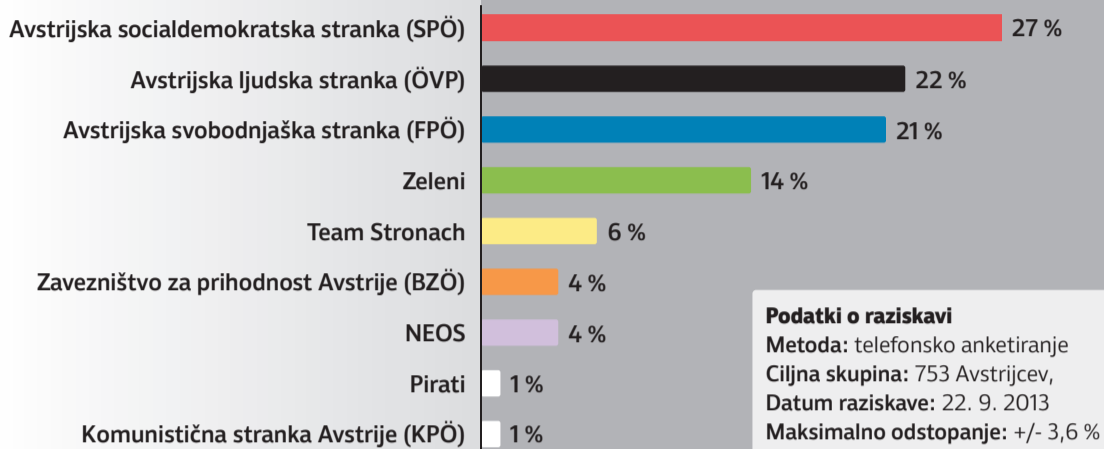
Hja, rdeča SPÖ je po predvolilnih anketah trdno v vodstvu, črni ÖVP pa se nevarno približuje nekoč Haiderjeva, sedaj pa Heinz-Christiana Stracheja svobodnjaška stranka FPÖ. Koga pravzaprav privlači ta stranka, ki bi rada bila liberalna, pa je v Avstriji vroče vprašanje že desetletja. Heinz-Christian Strache se na volilnih plakatih slika denimo z upokojenci, zraven pa piše: Ljubezen do bližnjih. Strache je to pojasnil s tem, da mu ne gre več za mržnjo do tujcev, priseljencev, ampak samo še za ljubezen do državljanov. Srbska priseljska skupnost na Dunaju ga je vzela resno in mu pomagala pripraviti celo predvolilni propagandni spot, ki ga vrtijo na youtube. Da me je nanj opozoril Michael Petrowski, graški kulturni delavec, vzemite zgolj kot naključje. V spotu so Srbi polni hvale Stracheju, češ da skrbi za male podjetnike. Ena od Srbkinj pa mu tudi polaska, da je edini pravi možki v tem predvolilnem boju.

Ampak volk čudi ne menja. V torek zvečer so na predvolilnem shodu, kjer je nastopil Strache, mladci ob robu pozdravljali s hitlerskim pozdravom. Policija je zadevo posnela in dokumentirala, državno tožilstvo pa je obljubilo, da sproži preiskavo. Štajerski partijski šef modrih, se pravi FPÖ, Gerhard Kurzmann je po incidentu v javnost poslal izjavo, v živo pa ni hotel nastopiti v nobenem mediju: "Takšne geste so vredne najtežje obsodbe in nimajo z razumevanjem demokracije nič skupnega. Za takšne ljudi v naši stranki ni prostora." O. K. Ampak njegovi strankarski kolegi iz sosednje Koroške so pri najnakladnejšem avstrijskem časopisu Kronen Zeitung objavili agresiven protimanjšinski oglas, v katerem so se izrekli zoper "slovenizacijo Koroške", zoper napoved socialdemokratskega koroškega deželnega glavarja Petra Kaiserja, da se bo na letošnji proslavi 10. oktobra govorilo tudi slovensko, in zoper uresničitev memoranduma, ki je koroškemu Slovincem poleg dodatnih dvojezičnih tabel obljubil tudi sistemsko financiranje. Volk v resnici ni menjal niti dlake.

Liberalno je rožnato

Liberalno zastavo skuša iz rok modrih že nekaj časa iztrgati Liberalni forum, ki pa bo na volitvah nastopal v rožnati barvi pod imenom Neos, namreč Nova

Avstrijske parlamentarne volitve - 29. september

VEECER

Vir: OGM

Werner Faymann, Ingrid Thurnher in Michael Spindelegger na televizijskem soočenju 24. septembra letos (Reuters)

Avstrija (Neues Österreich). Peter Ošlak, glavni urednik koroškega tednika Novice, pravi, da je Neos "liberalni hibrid", ki ima po njegovem vse možnosti, da prestopi parlamentarni prag štirih odstotkov. "V njem je tudi veliko koroških Slovencev," poudari. Tako je kar na drugem mestu nacionalne volilne liste Neosa koroška Slovenka Angelika Mlinar. Na mojo pripombo, ali so res prej neoliberalna

stranka kakor liberalna, me Angelika odločno zavrne: "Ne, smo liberalni v ekonomiji in tudi v družbi. Naš predvolilni boj temelji na prizadevanju za reforme. Osrednji temi sta izobraževalni in upokojevalni sistem. Res smo pri izobraževanju doživeli nekaj kozmetičnih popravkov, prave reforme pa še nismo izpeljali. Pri drugi reformi pa se zavedamo, da je sedanji penzijski sistem, ko se

Avstrijci upokojujejo povprečno pri 58 letih, zastarel. Njegove korenine so v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, starostna struktura pa se je od tedaj precej spremenila. Želimo, da bi se ljudje upokojevali fleksibilno, vendar če prej, bi morali računati z nižjo pokojnino." Angelika Mlinar pa glede izobraževanja ne bi spreminjala slovitega avstrijskega dualnega sistema, o katerem mi je ob robu nedavnega ekskluzivnega

Parlamentarnimi volitvami

intervjuja za Večer pripovedoval avstrijski predsednik Heinz Fischer. Predsednik je namreč uspeh pri zaposlovanju mladih v Avstriji pripisal prav temu sistemu, ki pomeni, da tisti, ki se po elementarnem izobraževanju pri 15 letih odločijo za izobraževanje v poklicu, opravljajo tudi vajeništvo, ne pa da so deležni zgolj pouka v teoriji.

Še en koroški Slovenec je visoko, in to celo na prvem mestu nacionalne volilne liste. To je Mirko Messner, predsednik in prvi kandidat Komunistične stranke Avstrije. Ankete komunistom pripisujejo le en odstotek glasov, čeprav se je ta stranka, morda malce z zamudo, pa vendar, izvila iz stalinističnih paradig. Mirko Messner v predvolilnem boju govori zanimive reči: "V Avstriji bi znova morali začeti graditi socialna stanovanja. Streha nad glavo ni komercialno blago, temveč je človekova pravica in takšna ne more biti regulirana na trgu," je dejal ta teden v intervjuju liberalnemu dunajskemu dnevniku Standard. Komunisti se zavzemajo tudi za 30-urni delovni teden na primer, redno pa se dobro odrežejo na volitvah na Štajerskem oziroma v Gradcu.

Namesto Stendhala Zeleni?

Med koroškimi Slovenci bo za Zelene v Velikovcu, Vošperku in Šentvidu zbirala glasove tudi Zalka Kuchling, deželnozborna poslanka v Celovcu po marčevskih koroških volitvah. Ko smo z njo govorili po telefonu, je po Avstriji zaokrožil poziv deželnega glavarja Solnograške Wilfrieda Haslauerja: "Ljudje so siti velike koalicije!" in se je močno zavzel za vladno koalicijo med črnimi in zelenimi, kar je pravzaprav preslikava koalicije, ki jo že vodi v svoji deželi, na zvezno raven. Rdeče-črni koaliciji, ki bi ji po znamenitem romanu lahko rekli tudi Stendhalova, naj bi torej odklenkalo. V barvno kombinacijo pa naj bi se vrinilo vsaj zeleno, morebiti modro. Zalka Kuchling: "Saj si res tudi mi želimo neko spremembo po petletni vladavini rdeče-črnega bloka. Naj v vlado pride drug partner in Zeleni smo na vstop v zvezno vlado pripravljene. To je naša želja in naš cilj. Vendar pa vseeno mislim, da črno-zelena vlada ne bi bila najbolj verodostojna. Mislim, da ÖVP in Zeleni skupaj tudi ne bomo dosegli takih volilnih števil, da bi sploh smeli o tem razmišljati. Vsekakor je za take špekulacije pred volitvami prezgodaj. Zeleni imamo pred očmi prej rdeče-zelena zvezno koalicijo. Kajti v najpomembnejših temah se nam bi bilo seveda lažje usklajevati z SPÖ kakor z ÖVP."

Poln kufer poklicnih politikov

V Gradcu smo o predvolilnem boju v Avstriji, kakor ga vidita, in kaj predvidevata, da se bo v volilnih urah v nedeljo zgodilo, vprašali dva sociologa.

Dr. Christian Fleck z Univerze Karla-Franca pravi: "Pri predvolilnih bojih skoraj nikoli ne gre za resnično pomembna vprašanja. Namesto tega si stranke prizadevajo, da bi storile čim manj napak in bi bile zanimive za čim več potencialnih volivcev." Kaj

pravzaprav Avstrija potrebuje za naslednji petletni mandat? Kriza namreč stiska večino Evrope, tudi Slovenijo, Avstrija pa se zdi, da krizo s sedanjo veliko koalicijo dobro premaguje. Fleck: "Pred zadnjimi volitvami je bil mandat podaljšan na pet let, da bi lahko vlada uresničila vse načrte, ki si jih je zadala. To se seveda ni zgodilo. Še vedno na primer ni bila sprejeta reforma delovne zakonodaje za učitelje. Avstrija pa se je s finančno krizo verjetno boljše spopadla zato, ker smo bili počasnejši pri uvajanju novih finančnih instrumentov in ker na nepremičninskem trgu ni prišlo do nepremičninskega balona, k čemur je najbrž pripomoglo tudi zadostno število občinskih stanovanj na Dunaju." In kakšno vlado pričakuje? "Novo vlado bosta, kot do sedaj, zagotovo sestavljali SPÖ in ÖVP, ki bosta morda potrebovali tudi tretjega partnerja."

Socialni zgodovinar in socialni pedagog Joachim Hainzl iz nevladnega društva proti diskriminaciji in za enakopravnost Xenos v Gradcu pa je takole strnil predvolilni boj v Avstriji: "Avstrija se po tem ne loči od drugih držav. V predvolilnih bojih namreč sociologi vedno znova ugotavljamo, da je vse manj kresanja mnenj o aktualnih in predvsem perečih temah. Vse bolj se predvolilni boji zadovoljijo z vse večjo medializacijo politike, kar pomeni, da spremljamo predvsem podobe oseb, ki so v predvolilnem boju najbolj izpostavljene. Torej se debata vrti okoli glavnih figur, je personificirana, politični programi strank oziroma vsebina političnega ravnanja pa ostajajo volivcem prikriti. Gre za kapitalistično prodajo, kjer so produkti ekonomizirani oziroma reklamirani zgolj na podlagi forme."

Hainzl posebej izpostavi nekaj primerov: "Če pogledate predvolilno kampanjo oranžnih, to je BZÖ, Gibanje za prihodnost Avstrije, si mislite, da gre za izjemno urbanizirano, napredno stranko. Ampak to je le videz, ki naj prikrije jedro vsebine te stranke, denimo dejstvo, da je stranka zoper džamije v Avstriji. Ali pa poglejva Zelene. Na predvolilnih plakatih in v medijih Zeleni ne govorijo več toliko o okolju prijazni politiki, temveč je izpostavljen boj zoper korupcijo. Po eni strani razumem napore strank, saj nimajo več močnih in velikih skupin stalnih volivcev. Zato pač stavijo na tako imenovane selitvene glasove, glasove, ki se po kriteriju všečnosti selijo od ene stranke k drugi. Politiki pa tudi morajo nagovarjati volivce, ki so že malo utrujeni od politike. Slednje s pridom izkoriščajo rumeni iz Teama Stronach, pred kratkim ustanovljene stranke kanadsko-avstrijskega bogataša Franka Stronacha, ki imajo najbolj personificirano kampanjo. Toda kaj nam te kampanje, kakor sem jih opisal, sporočajo? Sporočajo nam, da bi morali imeti že poln kufer poklicnih politikov. To pa je zame negativen razvoj!"

Samo ne z rasisti v vlado

Hainzl se ne strinja povsem z ugotovitvijo, da Avstrije kriza ni

oplazila. "Ne, službe so začeli ljudje že izgubljati. Ampak zaenkrat se to dogaja na obrobju, delo izgubljajo recimo blagajničarke v trgovinah, ki imajo slabo izobrazbo, za nameček pa prihajajo še iz priseljenkega miljeja. Pa še sram jih je opozarjati na svojo usodo. Kakorkoli, potem pa v televizijski studio pride Strache in straši s Turki, ki da odžirajo Avstrijecem delo, da ne govorim o tem, kako stranke izkoriščajo dejstvo, da so druge članice Evropske unije v še večji krizi kakor Avstrija. FPÖ, BZÖ

in Team Stronach razlagajo, da če nekaj zares hočeš, potem zmoreš. V podtonu tega slogana pa je, da Grki, če ne zmorejo, že niso tako pridni kot mi, Avstrijci. Se ne trudijo dovolj, kajne?" Hainzl si za nedeljo želi, da v vlado ne bi stopila stranka, ki ne bi v celoti spoštovala človekovih pravic, kamor, pravi, spada tudi svoboda veroizpovedi.

Hainzl tega sicer ni povedal, vendar se še vsi spomnimo leta 2000, ko je ÖVP v vlado pritegnila tedanje ksenofobične Haiderjeve

svobodnjake. Avstriji so bile zaradi tega iz Bruslja zagrožene sankcije, obiskali so jo tudi trije evropski modreci, ki so preverjali, ali Avstrija še spada v krog civiliziranih evropskih držav, kjer še obstajata vladavina prava in spoštovanje človekovih pravic. Se pa je od tedaj spremenila tudi Evropska unija, in kar je bilo pred več kot ducat leti nuja, danes po čudnih izkušnjah iz nekaterih drugih, večjih držav članic niti ne pride več na sramotilni steber. •

KLEIDER BAUER

CITYPARK & SEIERSBERG

SAMO ŠE DANES OTVORITEV MODNE BLAGOVNICE

OTVORITEV V VELIKEM SLOGU

Peneče vino Prosecco, kavni kotiček, italijanske kulinarčne dobrote, nagradna igra, otroški program »Kids Special« in še veliko več

SHOPPINGCITY
SEIERSBERG
Einfach das Beste.

CITYPARK
I ♥ Shopping